

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. 2021. Kuusenkerkän keruutalkoot Kauhavalla.
Koneyrittäjä 52 (5), 46 - 47.

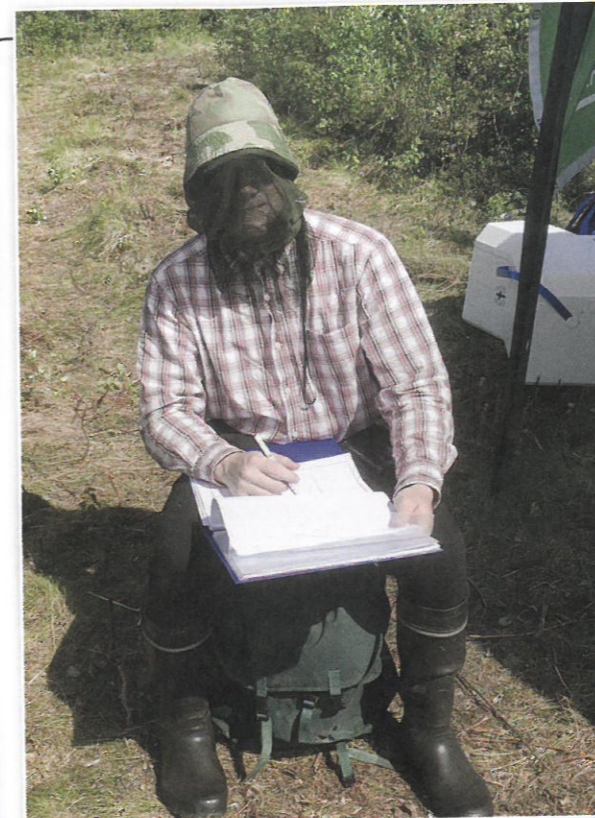

Kerkkää pukkaa.

Aulikki Salolla on pitkän linjan 4H-kokemus luonnontuotteista.

Evertti Rantala 4H:n vaakamiehenä.

Juha Viirimäen mönkijä on talkoissa välttämätön.

Kauhavan yhteismetsän Alpo Puro-Aho (vas) ja Arto Valkama tutkivat talkookartta.

Kuusenkerkän keruutalkoot Kauhavalla

Kuusenkerkkä on valittu vuoden 2021 rohdoskasviksi. Kerkistä saisi Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan 80 miljoonaa kilon vuosisadon ja 500 miljoonan vuositulot. Poimijoille tuoreista kerkistä on voitu maksaa noin 5 euroa kilolta.

TEKSTI JA KUVAT
RISTO LAUHANEN, SEAMK

Puuhun perustuvista luonnontuotteista metsänomistaja voi saada lisätuloja, koska kerkkiä ei voi kerätä ilman maanomistajan lupaa. Lisäksi säät eivät isommin vaikuta puuhun perustuviin luonnontuotteisiin toisin kuin esimerkiksi metsämarjoihin.

Vaaleanvihreät, tuoreet, uuden kasvukauden pehmeät kuusen kerkät sisältävät A- ja C-vitamiineja, kivennäisaineita ja antioksidantteja. Kerkkiä voi laittaa salaattiin. Kerkistä voi valmistaa siirappia, hyytelöä ja erilaisia juomia, kuten teetä, olutta tai kuohuvia juhlajuomia.

Kerkkien keruajat herkkiä

Kerkkien keruuaika on Luonnonvarakeskuksen mukaan 2-3 viikkoa. Vuosi sitten kerkkätalkoot pidettiin Kauhavalla kesäkuun 11. päivänä. Kuluvana keväänä Kauhavalla keruu kestää Härmänmaan 4H-nuorten voimin noin viikon verran viileän alkukesän ja kesäkuun helteiden takia. Parhaillaan talkoissa ollaan eräässä Kauhavan yhteismetsän kuusitaimikossa 8. kesäkuuta. Perjantaina 4.6. kerkät eivät vielä olleet poimittavissa.

Luonnonvarakeskuksen mukaan oiva kuusenkerkkätaimikko on mielellään hoidettu, ja kuusten sopiva keskipituus 3-6 metriä. Silloin taimikossa on helppoa liikkua. Tuoreen ja sitä viljavampien kankaiden kuusentaimikot, joissa latvukset eivät ole vielä sulkeutuneet ovat hyviä kerkkakohteita. Kerkkien keruupotentiaalin tuli olla vähintään 1 000 kg taimikkokuviolla.

Yhden vuoden keruu ei ole kovin paha kuusten kasvu jatkossa Luonnonvarakeskuksen mukaan. Kerkkiä kannattaa kerätä vartuneissa taimikoissa puista, jotka harvennetaan myöhemmin pois.

Luomua ja ruokaturvallisuutta

Kauhavan yhteismetsä on saanut sertifioidun luonnontuotteiden keruuta varten. Käytännössä keinolannoitteita eikä juurikävän torjunta-aineita ole saanut käyttää keruukuviolla kolmeen vuoteen ennen keruuta. Näin asiasta kertoo Suomen metsäkeskuksen johtavan asiantuntija, **Marko Ämmälä**. Poimijat puolestaan vakuuttavat, että pysyvät luomusertifioidulla metsikkokuviolla.

Ruokaturvallisuus on tärkeä asia. Poimijat eivät saa käyttää hyt-

tysmyrkyjä. Vain terveenä voi luonnontuotteita poimia. Lisäksi poimijoilla on suojakäsineet ja kerkät kerätään elintarvikemuovista tehtyihin astioihin. Kylmäketjun hallinta on tärkeä asia kerkäketjussa metsästä varastopaikalle ja käyttäjälle. Taimikkoa ei voi myöskään harventaa koneellisesti, ettei hydrauliikkaöljyä pääse kerkkiin.

Yhteismetsän uutta liiketoimintaa

Kauhavan yhteismetsän puheenjohtaja **Alpo Puro-Aho** kertoi kerkkätalkoiden lomassa, että yhteismetsä etsii uutta liiketoimintaa mm. luonnontuotteista ja tuulivoimala-alueiden vuokraamisesta. Noin kymmenen vuotta vanhan yhteismetsän pinta-ala on hieman alle 2 000 hehtaaria. Alpo Puro-Aho kokee tärkeäksi 4H-nuorten työllistämisen sekä aktivoimisen luonnontuotteiden keruuseen ja metsäasioihin yleensäkin. Lisäksi keruulogistikassa yhteismetsä pystyy tarjoamaan suuret työmaat ja volyymit vuodesta toiseen. Yhteismetsä on toimittanut luomuna myös männynkuorta luonnontuoteteollisuuden tarpeisiin.

Kauhavan kerkkätalkoissa paikallinen Annin Marjatarha toimi kerkkätalkoiden tukena. Tila tarjosi kerkkien kylmävarastointitilat sekä ukrainalaista työvoimaa talkoisiin. Marjatarhan päätuotteet ovat mansikka ja vadelma. Tilalla harjoitetaan mm. marjojen tunnelikasvatusta. Annin Marjatarhalta pakastettujen kerkkien toimituskohteena on Lapin Maria Oy. Luonnontuotealalla kaiken lähtökohdalla on lopulta se, että keruutuotteille löytyvät käyttäjät ja markkinat.

Maakunnallinen hanketyö tarjosi tukensa Kauhavan yhteismetsän kerkkätalkoille 4H-nuorten, Annin Marjatarhan sekä ukrainalaisten avuksi. Viikon keruutavoite oli 500 kiloa kerkkiä. Suomen metsäkeskuksen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun ”Makuja maakunnan metsistä” –hanke edistää osaltaan metsiin perustuvien luonnontuotteiden käyttöä Etelä-Pohjanmaan Ruokaprovinssin vahvistamiseksi. Hanke toimii Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Manner-Suomen maaseutuohjelman sekä yritysten rahoituksella vuosina 2019-2022.

Helsingin yliopiston Juha Rutanen koulutti talkooväkeä.

Kauhavalainen Annin Marjatarha avusti kerkkien hankintalogistiikassa.